

Onderwerp **Klimaatadaptief bouwen in Lansingerland, technische toelichting op bestaand beleid**

Voorstel van	■■■■■■■■■■	Portefeuillehouder	■■■■■■■■■■
Domein	Ruimte & Economie	Registratienummer	BW2500075
Team	Ruimtelijke Economische Strategie	B&W Datum	15/04/2025
Mede accordering	■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■ ■■■■■■■■■■	N.a.v. ingekomen stuk	
Geheim	Nee		
Vervolgactiviteiten			
Naar Commissie	Nee		
Naar Gemeenteraad	Nee		

Voorstel:

Besloten is:

1. Om de bergingseis voor hemelwater op minimaal 70 mm/m²/uur neerslag vast te stellen, waarvan 20 mm/m²/uur in het riool geborgen mag worden.
2. Om de te realiseren bergingsvoorzieningen in de eerste 24 uur vertraagd af te laten voeren en na maximaal 48 uur weer volledig beschikbaar te hebben.
3. Om de infiltratie eis vast te stellen op minimaal 90% van de jaarlijkse neerslag.
4. Om deze eisen voor nieuwe projecten te laten gelden, en voor het gehele plangebied van het project.

0. Samenvatting

Lansingerland wil in 2050 volledig klimaatadaptief ingericht zijn. Wij hebben het Convenant Klimaat-adaptief Bouwen (T19.12914; hierna: CKAB) in 2019 getekend. Concreet betekent het dat in nieuwe gebiedsontwikkelingen we hemelwater moeten bergen en vertraagd afvoeren, en neerslag voor het grootste deel infiltreren.

Om te voorkomen dat bij huidige gebiedsontwikkelingen kansen worden gemist, en om de exacte invulling van de klimaatadaptieve principes duidelijk te maken, is het voorstel om deze eisen nu al integraal en expliciet in onze werkwijze op te nemen. We mogen niet afwentelen - van privaat naar publiek, van hoog naar laag, van gemeente naar waterschap, van nu naar de toekomst. Daarom nemen we nu de technische uitwerking van de in het CKAB vastgestelde eisen voor klimaatadaptatie op in onze werkwijze. In 2025 worden deze eisen in het Omgevingsprogramma Leefomgeving opgenomen, en later in het Omgevingsplan.

Extreme neerslag tot 70 mm/m²/uur in een uur mag geen schade leveren. 20 mm/m²/uur kunnen we in het riool verwerken, en de overige 50 mm/m²/uur moet binnen het plangebied geborgen worden. De waterberging moet niet te snel leegstromen, maar ook niet te langzaam, binnen 24 tot 48 uur moet het leegzijn. En 90% van jaarlijkse neerslag moet geïnfiltreerd worden, om grondwater aan te vullen, conform de Leidraad Duurzame Inrichting Openbare Ruimte (T24.08263, hierna: DIOR), vastgesteld in 2024.

1. Aanleiding/ context met tijdlijn

“Ambitie: Klimaatadaptieve gemeente in 2050”. Dat staat duidelijk in de Omgevingsvisie 2.0 die op 27 maart 2025 (in ontwerp) is vastgesteld. Voor de invulling van de inrichtingseisen verwijst de Omgevingsvisie 2.0 naar het Convenant Klimaatadaptief Bouwen 2.0 2022 (CKAB) en de noodzaak om rekening te houden met het bodem- en watersysteem.

De minimale eisen voor een beheerbare en toekomstbestendige openbare ruimte zijn onder andere opgenomen in DIOR. Hoe wij de gemeente zo klimaatbestendig mogelijk maken is omschreven in de Ruimtelijke Adaptatie Strategie Lansingerland 2020 (T21.00265, hierna: RAS). De onderwerpen klimaatadaptatief en natuurinclusief bouwen worden in het omgevingsprogramma Kwaliteit van de Leefomgeving uitgewerkt.

In het CKAB staat met betrekking tot wateroverlast en droogte het volgende:

Wateroverlast: hevige neerslag leidt niet tot schade aan gebouwen, infrastructuur en voorzieningen. Vitale functies en voorzieningen blijven beschikbaar.

1. In het plangebied treedt bij extreem hevige neerslag geen schade op (bij 70 mm/m²/uur in een uur) aan bebouwing, infrastructuur en aan vitale voorzieningen. Vitale voorzieningen blijven functioneren (bij 90 mm in een uur).
2. Op privaat terrein wordt een groot deel van de neerslag (50 mm/m²/uur, met range tussen 40-70 mm/m²/uur) van een hevige bui (1/100 jaar, 70 mm/m²/uur in een uur) verwerkt (geïnfiltreerd, vastgehouden en/of geborgen) in voorzieningen op privaat terrein of in daarvoor bestemde extra voorzieningen in het plangebied. De voorzieningen voeren de eerste 24 uur daarna vertraagd af en zijn in maximaal 60 uur weer beschikbaar.

Droogte: langdurige droogte leidt niet tot structurele schade aan bebouwing, funderingen, wegen, groen, water en vitale / kwetsbare functies.

1. De (grond)waterpeilen in zowel het plangebied als de omgeving en de zoetwaterbeschikbaarheid in de bodem zijn sturend in de functiekeuze, systeemkeuze en inrichting van het plangebied.
2. De inrichting van het plangebied is infiltratieneutraal bij uitbreidingslocaties en infiltratiepositief bij herontwikkeling (minimaal 50% van de jaarneerslagsom, afhankelijk van bodemtype).
3. Bij het ontwerp en de inrichting wordt ingezet op drinkwaterbesparing, regenwaterbenutting en verbetering van de waterkwaliteit.
4. Vitale en kwetsbare functies moeten bestand zijn tegen langdurige droogte.

Om te voorkomen dat bij huidige gebiedsontwikkelingen kansen worden gemist, en om de exacte invulling van de klimaatadaptieve principes duidelijk te maken, is het voorstel om deze eisen nu al integraal en expliciet in onze werkwijze op te nemen. Het gaat hierbij om overeenkomsten en wijzigingen van het omgevingsplan en eventueel in BOPA's als voorschrift (buitenplanse omgevingsplanactiviteit). Daarmee voorkomen we ook de discussies over de invulling van deze eisen in projecten, die we nu in de praktijk zien ontstaan.

We mogen niet afwentelen - van privaat naar publiek, van hoog naar laag, van gemeente naar waterschap, van nu naar de toekomst. In 2025 worden deze klimaatbestendige inrichtingsprincipes in het Omgevingsprogramma Kwaliteit van de Leefomgeving opgenomen. Omdat er nu nieuwe projecten worden opgestart, willen we dat deze principes integraal en expliciet in de uitgangspunten worden opgenomen, en niet tot het Omgevingsprogramma wachten. Door vooruit te lopen op het Omgevingsprogramma wentelen we niet

af naar de toekomst, voorkomen we onzekerheid en onvolledigheid, zorgen we voor gelijk spelveld en beperken we schade door klimaatverandering in de toekomst.

Doel is om de water- en klimaateisen op te nemen in het Omgevingsplan. Dan gelden deze eisen voor het gehele grondgebied van de gemeente.

2. Maatschappelijk effect

Voor toekomstige gebiedsontwikkelingen heeft het goed opnemen van (alle) eisen voor klimaatadaptatie een gunstig effect. Klimaatbestendige wijken hebben hoger woonplezier, hogere WOZ waarde, gebruiken minder energie (omdat de koelbehoefte minder is) en leveren een besparing op zorgkosten. De eisen die wij nu voorstellen zijn al vastgesteld beleid, wij stellen nu alleen een technische uitwerking van deze eisen voor.

3. Argumenten

1.1 De bergingsnorm moet 50 mm/m²/uur neerslag zijn

In het CKAB is vastgesteld dat er in het plangebied geen schade aan bebouwing, infrastructuur en vitale voorzieningen optreedt bij extreem hevige neerslag (tot 70 mm/m²/uur in een uur). Onze riolering wordt standaard aangelegd met een bergingscapaciteit van 20 mm/m²/uur neerslag. Om schade te voorkomen moet dus nog 50 mm/m²/uur neerslag verwerkt worden. Om het principe van vasthouden-infiltreren-afvoeren te implementeren moet die 50 mm/m²/uur dus worden geborgen.

2.1 De bergingsvoorziening moet vertraagd afvoeren

De berging moet niet te snel leegstromen, anders wordt het watersysteem en/of riolering overbelast, en het moet ook snel genoeg leeg zijn (tussen 24 en 48 uur ledigingstijd) om een volgende bui op te vangen.

3.1 Neerslag kan en moet lokaal geïnfiltreerd worden

De 90% van jaarlijkse neerslag infiltratienorm is in lijn met wat gemeenten in de regio eisen, bijvoorbeeld Delft. De meeste neerslag valt in Nederland als een miezerbui of lichte regen. Dat is zelfs in het kleiige Lansingerland goed te infiltreren. Doordat we meer infiltreren, ontlasten we onze riolering en afvalwaterzuiveringen, vullen we ons grondwater aan. Hiermee voorkomen we uitdroging van de ondergrond, beperken we bodemdaling en wordt de verwerking van de neerslag niet via de watergangen op het hoofdwaterstelsel afgewenteld.

4.1 De bergingsnorm moet voor het hele gebied gelden

Voor privaat gebied is er al een bergingseis. Omdat een piekbui over het hele gebied valt en geen onderscheid maakt tussen privaat en openbaar geldt de bergingsnorm voor het gebied als geheel. Hiermee geven we specifieke invulling aan de manier van voldoen aan de eis van geen schade bij neerslag tot 70 mm/m²/uur in een uur. 20 mm/m²/uur wordt daarbij in het riool verwerkt.

4. Kanttekeningen

1.1 Zijn er risico's voor lopende gebiedsontwikkelingen en projecten?

In lopende gebiedsontwikkelingen en projecten zijn de eisen niet altijd specifiek genoeg in de Nota van Uitgangspunten opgenomen. Wij kunnen in lopende projecten de eisen niet meer opleggen, dus er is risico op schade bij extreme neerslag, met mogelijke schadeclaims bij de gemeente. We kunnen met de projectontwikkelaars van reeds lopende projecten in gesprek gaan over de exacte invulling van

de eisen van het CKAB in hun project, en proberen alsnog zoveel mogelijk conform de eisen geformuleerd in dit besluit te werken.

1.2 De bergingsvoorziening kan ook buiten het plangebied gerealiseerd worden, in hetzelfde peilgebied

Ook voor kleine ontwikkelingen is het mogelijk om op het eigen perceel een bergingsvoorziening te realiseren. Het College kan gemotiveerd toestaan om van de eisen af te wijken. Ook is het mogelijk om een bergingsfonds in te richten, om (kleine) bergingshoeveelheid af te kopen voor een vast bedrag. Dan kan de gemeente in de openbare ruimte een grotere, centrale bergingsvoorziening realiseren in hetzelfde peilgebied. Zo'n fonds bestaat nog niet; de afweging hierover kan bij het opstellen van de Omgevingsplan worden gedaan.

1.3 Voor de bergingseis is een range tussen 40-70 mm/m²/uur in het CKAB genoemd

Ondanks dat er in het CKAB een range wordt aangehouden zetten wij in op bergingseis van 50 mm/m²/uur. Dit is de hoeveelheid die vanuit het CKAB wordt aanbevolen en is praktisch uitvoerbaar.

2.1 Volgens het CKAB moet de bergingsvoorziening binnen 24 tot 60 uur leeg zijn

De norm is inmiddels bijgesteld naar 24 tot 48 uur, en wordt in andere gemeenten in de regio (bijvoorbeeld, Delft) ook zo toegepast.

3.1 Het CKAB stelt minimaal 50% van de jaarneerslagsom als infiltratieeis

90% van de jaarlijkse neerslag valt in kleine buien. De 50% van het CKAB is een minimum. 90% is haalbaar en sluit eveneens uit bij de praktijk in omliggende gemeenten, en is al in de DIOR opgenomen.

4.1 In het CKAB is enkel voor privaat terrein een bergingseis opgenomen

Door voor beide typen terreinen dezelfde bergingseis aan te houden zorgen we voor eenvoud en duidelijkheid. We voorkomen hiermee discussies en afwijkende regels per project en voorkomen het afwentelen van neerslag van privaat naar openbaar terrein. Met dit besluit geven we de praktische invulling aan de eis in het CKAB van geen schade aan bebouwing bij 70 mm/m²/uur neerslag in een uur.

5. Financiële consequenties met dekkingsvoorstel

N.v.t. - het gaat hier om een technische uitwerking van bestaand beleid, dus geen nieuwe eisen, en geen nieuwe budgetten nodig.

6. Juridische aspecten

Er zijn geen directe juridische effecten bij vaststellen van deze eisen. Zie 10. Aanpak/uitvoering voor een verdere toelichting.

7. Duurzaamheid

Dit besluit draagt direct bij aan het bereiken van het doel van Klimaatadaptief Lansingerland in 2050. We voeren minder water af (wat ook energiebesparing oplevert), vullen het grondwater aan, en zorgen voor groenere omgeving.

8. Extern draagvlak / burgerparticipatie

Dit voorstel gaat over technische toelichting op bestaand beleid, participatie is niet nodig. Bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie 2.0, waarin is vastgelegd dat de Gemeente Lansingerland Klimaatadaptief moet worden, heeft uitgebreid burgerparticipatie plaatsgevonden. De hier voorgestelde besluiten zijn intern met afdeling beheer afgestemd en extern met waterschappen besproken. Bij het opstellen van

de Omgevingsprogramma en het Omgevingsplan worden ook participatieprocessen doorgelopen, en de nadere uitwerking van beleid op klimaatadaptief bouwen wordt in meegenomen.

9. Communicatie

Na vaststelling delen we deze eisen met de marktpartijen. Dit kan bijvoorbeeld door tekst en toelichting op te nemen op de gemeentelijke website. We stemmen dit verder af met de afdeling communicatie. Verder zorgen we voor interne communicatie (met o.a. werksessies, presentaties en interne communicatie kanalen), zodat binnen de organisatie voldoende kennis is van de eisen voor nieuwe ontwikkelingen. In reeds lopende ontwikkelprojecten wordt het door de projectleiders met de ontwikkelde partijen gecommuniceerd.

10. Aanpak/ uitvoering

De hierboven genoemde eisen worden bij alle lopende projecten waar nog geen bindende afspraken (via een Nota van Uitgangspunten (NVU), Intentieovereenkomst, Anterieure Overeenkomst of anderszins) met de initiatiefnemer zijn gemaakt of geen vergunning is verleend per direct opgenomen in het project (voor zover het nog niet gedaan is). Voor alle nieuwe projecten worden de eisen opgenomen in de NVU's en de Anterieure Overeenkomsten.

Deze uitwerking van beleid wordt opgenomen in het Omgevingsprogramma Kwaliteit van de Leefomgeving in 2025. Met het vaststellen van het Omgevingsprogramma vervalt ook de noodzaak voor het apart opnemen van de eisen in de NVU's. Bij het maken van de modelregels voor het wijzigen van het omgevingsplan voor gebiedsontwikkelingen en bij de wijziging de algemene regels in het Omgevingsplan wordt het verder juridisch geborgd. Dan gelden deze eisen voor het gehele grondgebied van de gemeente.

11. Evaluatie en verantwoording

De evaluatie en verantwoording wordt gedaan bij het opstellen van het omgevingsprogramma Kwaliteit van de Leefomgeving.

Bijlagen (voor besluitvorming B&W)

1. Convenant Klimaatadaptief Bouwen 2.0 2022 (T19.12914)
2. Ruimtelijke Adaptatie Strategie Lansingerland 2020 (T21.00265)
3. Leidraad Duurzame Inrichting Openbare Ruimte 2024 (T24.08263)